

Kulturdepartementet

Yttrande över SOU 2015:89 Ny museipolitik

Museiverksamheten är en viktig del av kommuners verksamhet och spelar en central roll för både demokratins och Eskilstunas utveckling. Eskilstuna kommun ställer sig positiv till intentionerna i den föreslagna museilagen och att den även inkluderar kommunala museer. Det är värdefullt att den nya lagen poängterar museernas ställning som fria kunskapsinstitutioner som kritiskt granskar samhället och lyfter fram kunskap som är av betydelse för samhället. Eskilstuna kommun ser positivt på bestämmelserna om att utställningar och annan publik verksamhet ska präglas av allsidighet, öppenhet och kvalitet och att denna verksamhet ska vara tillgänglig för alla utifrån användarnas olika förutsättningar. Vi vill ha museer för alla!

Eskilstuna kommun ställer sig dock frågande till definitionen av ett museum i museilagens andra paragraf. Där sägs att ett museum i denna lag är en institution som bedriver utställningsverksamhet och är öppen för allmänheten. Det är en betydligt vidare definition än den gängse som understrycker att museer också samlar in, bevarar och undersöker. Motivet till en vid definition är att lagen också ska omfatta offentligt drivna konsthallar och liknande. Då lagens definition, även om den bara är en beskrivning av vilka som lagen omfattar, med all sannolikhet blir normgivande förordar kommunen en definition av museer som utgår från ICOM:s (International Council of Museums) definition med ett tillägg att lagen även omfattar konsthallar och motsvarande som drivs av det allmänna. ICOM:s definition av ett museum lyder:

Ett museum är en permanent institution utan vinstintresse som tjänar samhället och dess utveckling, som är öppen för allmänheten, som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut – i studiesyfte, för utbildning och nöjelse materiella och immateriella vittnesbörd om människan och hennes omvärld.

Eskilstuna kommun menar vidare att bestämmelserna i museilagens § 5 om att en huvudman inte får inskränka museernas fria förmedling av kunskap och upplevelser även bör omfatta andra delar av museernas verksamhet såsom inköp av konst, insamling av föremål, val av ämne för

dokumentationer och annan kunskapsinhämtning. Sker inte detta äri det som svårt för museerna att verka som ”fria kunskapsinstitutioner”.

Även bestämmelserna i § 6 och 7 om allsidighet, öppenhet, kvalitet och tillgänglighet bör omfatta hela museernas verksamhetsområde: ”publik verksamhet, kunskapsuppbyggnad och en aktiv förvaltning av sina samlingar” (§ 3).

Eskilstuna kommun är i grunden positiv till inrättandet av en ny myndighet för museer och utställningar men anser att museibranchen som helhet skulle må bra om förslaget togs ett steg längre. Det vill säga att det i likhet med förhållandena inom arkiv- och biblioteksväsendet inrättas en myndighet som har uppsikt och utvecklingsansvar över hela museiområdet (jfr Kungliga bibliotekets och Riksarkivets uppdrag).

Utredningen föreslår att Riksutställningar avvecklas. Riksutställningar som kunskapsförmedlare har haft en stor betydelse, särskilt för samtidskonsten. Riksutställningar har även haft en viktig omvärdsbevakande funktion och har erbjudit stöd, erfarenhetsutbyte, fortbildning och utbildning till museer och utställningsarrangörer. Det är viktigt att dessa funktioner inte förloras i den föreslagna nya myndighetens uppdrag.